

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Kfv.III.37.363/2018/8.

A tanács tagjai: dr. Kovács András a tanács elnöke
dr. Fekete Ildikó előadó bíró
dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet bíró

A felperes: (...)

A felperes képviselője: Méhes és Horváth Ügyvédi Iroda

Az alperes: Budapest Főváros Kormányhivatala

Az alperes képviselője: (...)

Alperesi beavatkozó: (...)

**Alperesi beavatkozó
képviseelője:** Bita-Petrik Ügyvédi Iroda

A per tárgya: nagyszülői kapcsolattartás tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
24.K.30.664/2017/3.
24.K.33.234/2017/2.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.30.664/2017/3. ítéletét, és az alperes 2016. november 30. napján kelt BP/0502/02309/2/2016. számú határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezi és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezi.

Kötelezi a Kúria az alperest és az alperesi beavatkozót, hogy külön-külön fizessenek meg a felperesnek 50.000-50.000 (ötvenezer-ötvenezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A feljegyzett kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperesi beavatkozó és házastársa között házasság felbontása és járulékai tárgyában a Budai Központi Kerületi Bíróságon per van folyamatban. A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2015. július 7-én kelt 2.P.XI.30.541/2015/5. számú végzésével ideiglenes intézkedésként a kiskorú gyermekek feletti szülői felügyelet teljes körű és kizárólagos gyakorlására az alperesi beavatkozó édesanyát jogosította fel és az apa szülői felügyeleti jogát megszüntette. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2016. március 24-én kelt 50.Pkf.630.886/2016/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ideiglenes intézkedését részben megváltoztatta, mellőzte az apa szülői felügyeleti jogának megszüntetésére vonatkozó rendelkezést, módosította az apa gyermektartás díj fizetési kötelezettségének kezdő időpontját, ezt meghaladóan a végzést helybenhagyta. A döntés indoka szerint az elsőfokú bíróság a 25-I. sorszámú végzésében az apa kapcsolattartás szabályozására irányuló ideiglenes intézkedés iránti kérelmét elutasította, így a gyermekek mindenek felett álló érdekének védelme ezzel az intézkedéssel már megvalósult, a szülői felügyelői jog megszüntetésére okot adó, a Pp. 156. §-a szerinti szükséghelyzet nem állt fenn.
- [2] Az alperesi beavatkozó édesanyja és házastársa közös kiskorú gyermekei L.I. (született: Budapest, 2001.) kiskorú L.M.É. (született: Budapest, 2003.) kiskorú L.A.E. (született: Budapest, 2012.) és kiskorú L.I.A. (született: Budapest, 2013.).
- [3] Az apai nagyszülő felperes első ízben 2015. június 4-én kérte a gyámhatóságtól a gyermekekkel történő kapcsolattartásának szabályozását. Az elsőfokú gyámhatóság a 2015. szeptember 9-én jogerős határozatával a nagyszülő kérelmét elutasította. A felperes 2016. május 25-én újabb kapcsolattartás rendezés iránti kérelemmel fordult a gyámhatósághoz, kérte az unokáival való nagyszülői kapcsolattartás szabályozását. A gyámhatóság 2016. június 16-ára tárgyalásra idézte a nagyszülőt, és az édesanyát, a szabályszerű idézések ellenére a tárgyaláson csak a nagyszülő jelent meg. A hatóság nyilatkozattételre hívta fel mindkét szülőt a nagyszülői kérelem kapcsán. Az apa nyilatkozata szerint Kecskeméten van lakhelyelhagyási tilalom alatt, így nem mehet Budapestre a gyermekeihez, pontosan ezért tartja nagyon fontosnak a nagyszülői láthatás szabályozását, mert a szülei el tudnák vinni hozzá a gyermekeket Kecskemétre. Az alperesi beavatkozó édesanyja a nagyszülői kérelem elutasítását kérte, azon indokkal, hogy a nagyszülő erőszakosan és arrogánsan viselkedik, folyamatosan zaklatja a családjukat, és ezt többszöri felszólítás ellenére is folytatja. A gyermekek elutasítók vele szemben, nem kívánnak vele találkozni. Amíg folyik az apa ellen a büntetőeljárás, illetve válóper, véleménye szerint nem várható változás a nagyszülő viselkedésében, melytől mindenképpen szeretné gyermekeit távol tartani, nyugalmuk, érzelmi biztonságuk érdekében.
- [4] Az elsőfokú gyámhivatal a 2016. július 19-én kelt BP-11/04/1543-11/2016. számú határozatával a felperes nagyszülei kapcsolattartás szabályozására irányuló kérelmét elutasította. Határozatának indokolásában a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 28. § (1) bekezdésére, 29/A. § (1)-(5) bekezdésére, valamint a Ptk. 4:178. § (1)-(5) bekezdésére, 4:179. § (1)-(3) bekezdésére és a 4:181. § (1) bekezdésére hivatkozott.
- [5] A felperes fellebbezett a határozat ellen, amelynek elbírálása során az alperes a 2016. november 30-án kelt BP/0502/02309/2/2016. számú határozatával az elsőfokú határozatot akként változtatta

meg, hogy az elsőfokú határozat indokolási részének helyébe a másodfokú határozat indokolási része lép, a megváltoztatás a rendelkező részben foglaltakat nem érintette. A határozat indokolása szerint a nagyszülő kapcsolattartási joga jogosultság és ez különbözteti meg a szülői kapcsolattartási jogtól, amely jog, de egyben kötelezettség is. Ezért mint ilyen, elsősorban igényel rendelkezést. A nagyszülői kapcsolattartás módját, gyakoriságát, időtartamát elsősorban a gyermeket gondozó szülőnek kell eldönteni, a rendezés békés módja a közös megegyezés. A megállapodást a jogszabályok nem korlátozzák, a jogszabályi rendelkezések a gyámhivatal számára mérlegelési jogot engednek a tekintetben, hogy a gyermek érdekében áll-e a kért nagyszülői kapcsolattartás vagy nem. Ilyen eljárás során elsősorban a szülői kapcsolattartás rendezettségére kell figyelemmel lenni, elkerülendő, hogy a jogosultak kapcsolattartási joga ütközzék, amely a szülői kapcsolattartás végrehajtásának akadályát képezheti és sértené a gyermekek és az apa kapcsolattartási joghoz fűződő érdekét. Ebből következik, hogy a két kapcsolattartást rendező szerv közül nem a bíróságnak kell figyelemmel lenni a nagyszülői kapcsolattartás rendjére, hanem a gyámhatóságnak az apai kapcsolattartási jog bíróság általi rendezésére, illetve annak hiányára. Ameddig a bíróság az apa kapcsolattartási jogát nem rendezi, addig a gyámhatóság a nagyszülői kapcsolattartás szabályozni nem tudja, mivel a törvény számára lehetővé nem teszi, továbbá az eljárást sem függesztheti fel a bírói jogerős döntés meghozataláig. Rögzítette az alperes a határozatban, hogy a nagyszülői kapcsolattartás elutasításának jelenleg az az egyetlen oka, hogy a nagyszülői kapcsolattartás rendezése nem előzheti meg a szülői kapcsolattartási jog bíróság általi rendezését. Megállapította a másodfokú gyámhivatal, hogy a per a szülők között folyamatban van, az apai kapcsolattartást a bíróság nem szabályozta.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes keresetében a határozatok felülvizsgálatát, hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte. A Gyer. 28. § (1) bekezdésére, 29. § (1) bekezdésére, 29/A. § (1) és (5) bekezdésére, valamint 31. § (1) bekezdésére hivatkozással hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint az első- és a másodfokú határozat azonos indokkal született, és a kérelem kizárólag azért került elutasításra, mivel még nem ismert, hogy a bíróság a külön élő szülő kapcsolattartásáról hogyan dönt. Érdemi döntést a határozat továbbra sem tartalmaz, az alperes azt mellőzte arra hivatkozással, hogy az apai kapcsolattartás még nem került rendezésre. Hangsúlyozta, hogy kérelme arra irányult, hogy a gyámhivatal a nagyszülőt megillető kapcsolattartási jog alapján a felek egyezsége hiányában a felperes és a gyermekek méltányos érdekeit is figyelembe véve, rendezze a kapcsolattartást és döntsön annak gyakorlásáról. Ezen kérelmét az alperes csak a Gyer. 31. § (1) bekezdésében meghatározott okokból utasíthatta volna el, ilyen körülményre azonban az alperes határozatában nem hivatkozott. Azon elutasítási okot, amelyre az alperes hivatkozott, a határozatba beidézett jogszabályok nem ismerik. A kérelem elutasítása és annak indoka között logikai összefüggés nincs, mert az alperesnek attól függetlenül kellett volna döntenie a kapcsolattartásról, hogy a két szülő közötti folyamatban lévő pernek mi lesz a kimenetele. Álláspontja szerint a két különböző jogosult joga teljes mértékben elkülöníthető egymástól, amit az alperes rögzített is határozatában. Hivatkozott rá, hogy már több, mint egy éve nem tudta a gyermekekkel a kapcsolatot tartani, ami sérti a jogait, akadályozza a nagyszülői kötődés kialakítását és fenntartását, és káros a kiskorúak erkölcsi fejlődésére is. Utalt arra is, hogy mivel a felek hosszabb peres eljárás elé néznek, ami éveket is elhúzódhat, ezért is szükséges lenne a nagyszülői kapcsolattartás szabályozása.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

- [8] Az alperesi beavatkozó az alperessel egyezően kérte a kereset elutasítását.
- [9] Megjegyzi a Kúria, hogy az alperesi beavatkozó beavatkozás iránti kérelme az ítélet meghozatala után lett szerelve az iratokhoz, ezért e körben a bíróság 24.K.33.234/2017/2. szám alatt a korábbi ítéletét hatályában fenntartó ítéletet hozott.

A bíróság ítélete

- [10] A bíróság a felperes keresetét alytalannak értékelte, és elutasította azt. Ítéletének indokolásában a Gyer. 28. § (1) bekezdésére, 29. § (1) bekezdésére, 29/A. §-ára, 31. § (1) bekezdésére, a Ptk. 4:179. §-ára, 181. § (1) bekezdésére, és a Pp. 339/B. §-ára hivatkozott.
- [11] Leszögezte a bíróság, hogy a perben eldöntendő kérdés az volt, hogy szabályozott apai kapcsolattartás hiányában lehet-e a nagyszülői kapcsolattartás iránti kérelemről dönteni. A bíróság álláspontja szerint az alperes által a határozatában idézett jogszabályok összességében történő értelmezése alapján egyértelmű, hogy a nagyszülői kapcsolattartás szabályozását meg kell előznie a szülői kapcsolattartás szabályozásának, ami következik a bíróság, illetőleg a gyámhivatal kapcsolattartás iránti kérelem elbírálása tekintetében meghatározott hatásköréből és a határozatok végrehajthatóságából. Amennyien a felek között házasság felbontása iránti per van folyamatban, a szülői kapcsolattartásról való döntés a bíróság hatáskörébe tartozik. A bíróság döntési jogkörét a gyámhivatal semmilyen tekintetben nem korlátozhatja azzal, hogy e döntést megelőzően szabályozza a nagyszülői kapcsolattartást, tehát a kapcsolattartás szabályozásakor a gyámhivatalnak kell figyelemmel lenni a bírósági ítéletben foglaltakra, és nem a bíróságnak a gyámhivatal határozataéra. Ha nem így lenne, az a döntések kollízióját, ebből következően pedig a végrehajthatatlanságát okozná, ami jelen esetben azon ok miatt is bekövetkezhetett volna, mivel a felperes kérelmében olyan időpontokat jelölt meg a kapcsolattartási időpontjaiként, ami egy szülői kapcsolattartás tartalmának felel meg, így egy esetleges bírói szabályozásnak az apai kapcsolattartás során tere már nem is maradt volna.
- [12] Kifejtette a bíróság, hogy a felperes a per során maga csatolta be azon bírósági döntéseket, amelynek alapján az volt megállapítható, hogy a bíróság nem azért nem szabályozta az apa kapcsolattartását, mert erre nem volt kérelem, vagy mert még nem döntött e kérdésben, hanem azért, mert a gyermekek mindenek felett álló érdeke miatt nem tartotta lehetségesnek az apa részére kapcsolattartást biztosítani. Az apa szülői felügyeleti joga csak azért nem lett megszüntetve, mert a bíróság álláspontja szerint a kapcsolattartás hiánya elegendő védelem a gyermekek számára.
- [13] A bíróság álláspontja szerint mind a bíróság, mind a hatóság figyelemmel volt a gyermekek érdekére, ekként pedig a bíróság apai kapcsolattartás tekintetében elfoglalt álláspontja, vagyis az apai kapcsolattartás szabályozásának hiánya, ami jelen esetben az apai kapcsolattartás érdemi elutasítását jelentette, tartalmi akadályát is képezte a felperesi kérelem érdemi elbírálásának, vagyis e tekintetben is megelőzte a felperes kapcsolattartásának szabályozását, ekként a felperes a Gyer. 31. §-ára alapított kereseti kérelme nem volt megalapozott.
- [14] Rámutatott arra a bíróság, hogy a nagyszülői kapcsolattartás egy olyan jogosultság, ami egy lehetőség, így azon túlmenően, hogy annak szabályozását szükségszerűen megelőzi a szülői kapcsolattartás szabályozása, a jogalkotó tág keretet biztosít a felek megegyezésének, és a szülőkre bízta, hogy biztosítják-e vagy sem a nagyszülő részére a kapcsolattartást.
- [15] A bíróság azt állapította meg, hogy az alperes határozatában az anyagi jogszabályok helyes értelmezése alapján helytálló következtetésre jutott, amikor a felperes kapcsolattartás iránti kérelmét elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését kérte, a keresetében foglaltakat fenntartotta. A hatóságok és a bíróság által alkalmazott és hivatkozott jogszabályi rendelkezések idézését követően kifejtette, hogy a jogerős ítélet sem tartalmazza azon jogszabályhely megjelölését, amely szerint a szülői kapcsolattartás szabályozását megelőzően nem kérhető a nagyszülői kapcsolattartás szabályozása. Álláspontja szerint ezen érvelés a határozat alapjául szolgáló idézett jogszabályi rendelkezésekből sem vezethető le. Az alperes a jogszabály helyes értelmezése szerint a Gyer. 31. § (1) bekezdésében meghatározott okokból utasíthatta volna el kérelmét, így ha a kapcsolattartásra jogosult, azaz a nagyszülő a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését súlyosan veszélyeztette volna, egyéb megkötést a jogszabály nem tartalmaz, és meglátása szerint nem is értelmezhető így. Azon elutasítási okot, mely szerint érdemben megtagadható a nagyszülői kérelem teljesítése, amennyiben még nem ismert, hogy a gyermekek külön élő szülőjének kapcsolattartásáról hogyan dönt jogerősen a bíróság, a jogszabályok nem ismerik. Álláspontja szerint tehát az alperesnek attól függetlenül döntenie kellett volna a kapcsolattartásról, hogy a két szülő közt folyamatban lévő pernek mi lesz a kimenetele. A bíróságnak az alperesi határozat jogellenességét kellett volna emiatt megállapítania, és a keresettel támadott határozatokat hatályon kívül kellett volna helyezni.
- [17] Hivatkozott a felperes Gyermekjogi Egyezmény követelményrendszerének 8. és 7. cikkében foglaltakra, és leszögezte, hogy az itt leírtaknak megfelelően kérelme teljesítését nem kell semmiféle előkérdésnek megelőznie, hiszen saját jogán jogosult a gyermekekkel kapcsolatot tartani, ami nem függhet egyéb eljárásban hozott döntéstől. Álláspontja szerint a jogszabályoknak az alperes határozatában megjelenő, és a bíróság által is hangsúlyozott értelmezése súlyosan sérti a jogszabály alapján méltányosan figyelembe veendő érdekeit, a kiskorúakkal való kapcsolattartása a beláthatatlan ideig elhúzódó, szülők közötti peres eljárás miatt szabályozatlan marad, ennél fogva unokáit nem láthatja. Ez meglátása szerint teljesen elfogadhatatlan és jogsértő állapotot eredményez.
- [18] Alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy mivel a bíróság ítélete ellen fellebbezésnek helye nincs, így a Pp. 340/A. § (1) bekezdés alapján felülvizsgálati kérelmet sem lehet előterjeszteni ellene.
- [19] Az alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelme kapcsán rámutat arra a Kúria, hogy a bíróság ítélet ellen a Pp. 340. § (1) bekezdésének megfelelően valóban nem volt fellebbezésnek helye. Ezen jogszabályhely azonban éppen arról rendelkezik, hogy a 271. § (1) bekezdés a) pontja - „nincs helye felülvizsgálatnak az első fokon jogerőre emelkedett határozat ellen, kivéve, ha ezt törvény lehetővé teszi” - közigazgatási perben nem alkalmazható, ha az ítélet ellen a 340. § alapján fellebbezésnek nincs helye. Mindezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadható volt, amelyet a Kúria érdemben el is bírált.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [21] A Kúria álláspontja szerint a bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, az idevonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmezése és alkalmazása során azonban tévedett, a jogszabályi rendelkezések helytelen értelmezésére alapozta döntését.
- [22] Kiemeli a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás során a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2)

bekezdése értelmében kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

- [23] Elsődlegesen leszögezi a Kúria, hogy az alperes és a bíróság is megfelelően hivatkozta és idézte az ügy elbírálása szempontjából releváns jogszabályi rendelkezéseket. Ezen Ptk. és Gyer.-beli előírások egyike sem tartalmaz azonban a szülői és nagyszülői kapcsolattartás összefüggésére vonatkozó rendelkezést, sorrendiséget nem jelöl meg. A jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy a külön élő szülőnek és a nagyszülőnek is van kapcsolattartási joga, amelyet a szülő esetében házassági vagy szülői felügyelet rendezése iránti per folyamatban léte alatt a bíróság [Ptk. 4:181. § (1) bekezdés], nagyszülői kérelem esetében a gyámhivatal [Gyer. 28. § (1) bekezdés és 29. § (1) bekezdés] rendez, megegyezés hiányában. Alapvetően téves álláspontot foglalt el az alperes, és ezt az álláspontot megerősítve a bíróság is, amikor azon következtetésre jutott, hogy a szülői kapcsolattartás rendezésének mindenképpen meg kell előznie a nagyszülői kapcsolattartás szabályozását. Ezen értelmezés azon túl, hogy a jogszabályi alapot nélkülözi, logikátlan és irracionális. A szülői kapcsolattartási kérelem elutasítása, illetve a kapcsolattartási jog megvonása vagy szüneteltetése nem adhat alapot például a nagyszülői kapcsolattartás tekintetében a hasonló tartalmú intézkedés meghozatalára, amely a bírósági jogértelmezésből következne. Kiemeli a Kúria, hogy a szülői és nagyszülői kapcsolattartás két különálló és önmagában is önálló jogosultság, egymástól nem függenek, szabályozásukat illetően - függetlenül attól, hogy azt a bíróság vagy a gyámhivatal teszi - köztük sorrendiség nincs.
- [24] A gyámhivatal és a bíróság is leszögezte, hogy csakis a szülői kapcsolattartás szabályozását követően nyílik meg a lehetőség a nagyszülői kapcsolattartás szabályozására. Ezen értelmezés tarthatatlan például az együtt élő szülők esetén, valamelyik házastárs szüleinek kapcsolattartás rendezése iránti kérelmekor, a gyermek szülei valamelyikének korábbi házasságából született gyermeke - a kiskorú „féltestvére” - kapcsolattartási kérelme elbírálásakor. Ilyen és ezekhez hasonló tartalmú és irányú kapcsolattartási kérelmek a gyámhatósági és bírói gyakorlatban ismertek, a jogszabályi rendelkezések értelmezésén alapuló szabályozási gyakorlat egységes a tekintetben, hogy szülői kapcsolattartás rendezésének nem kell a Gyer. 28. § (1) bekezdésében biztosított egyéb jogosultak kapcsolattartási jogának szabályozását megelőznie. Ezen jogszabályi rendelkezés szerint a gyermekkel való kapcsolattartásra mind a szülő, mind a nagyszülő, mind a testvér., stb.. jogosult. A jogszabályi felsorolásból kitűnően a jogosultság biztosítása nem függ a sorrendben előző jogosult kapcsolattartásának biztosításától.
- [25] Kiemeli a Kúria, hogy a nagyszülő kapcsolattartási kérelmének elbírálása a Gyer. rendelkezései alapulvételével történhet, a kapcsolattartás rendezésére irányuló kérelem elutasítása csak a Gyer. 31. § (1) bekezdésében meghatározott okból történhet. A perben rendelkezésre állt iratanyag szerint, de a keresettel támadott határozatok és a jogerős ítélet indokolásából is kitűnően az elutasító okok tekintetében a gyámhivatal semmiféle vizsgálódást nem folytatott le, a tényállást nem tisztázta. Ez nyilvánvalóan következett a téves jogi álláspontjából, mely szerint a szülői kapcsolattartás szabályozatlansága egyben a nagyszülői kapcsolattartás rendezésének szükségtelenségét is eredményezi.
- [26] A jogerős ítélet indokolása leszögezi, hogy elsősorban a szülői kapcsolattartás rendezettségére kell figyelemmel lenni, a nagyszülői kérelem elbírálásakor elkerülendő, hogy a jogosultak kapcsolattartási joga ütközzék. Hangsúlyozza ezzel kapcsolatosan a Kúria, hogy ezen ütközés úgy a határozatok, mint a jogerős ítélet meghozatalakor csupán egy hipotézis volt, semmilyen ténybeli alapja nem állt fenn, ugyanis a bíróság nem döntött a szülő kapcsolattartásának szabályozásáról. Ebből következően nincs is mivel ütköznie a nagyszülői kapcsolattartásnak. Ugyanez vonatkozik azon ítéletbeli megállapításra is, hogy a két kapcsolattartást rendező szerv közül nem a bíróságnak kell figyelemmel lenni a nagyszülői kapcsolattartás rendjére, hanem a

gyámhatóságnak, az apai kapcsolattartási jog bíróság általi rendezésére, illetve annak hiányára. Nem vitás, hogy a bíróság és a gyámhivatal is jogosult kapcsolattartás szabályozására. Abban az esetben azonban - mint a perbeli - amikor a házassági bontóper tárgyaló bíróság még nem szabályozta az apa kapcsolattartását, fel sem merülhet azon kérdés, hogy melyik szervnek kell figyelemmel lennie a másik szerv által szabályozott kapcsolattartásra. Ezen érvelés - a fentiekhez hasonlóan - szintén logikátlan, és a jogszabályi alapot is nélkülözi. A nagyszülői kapcsolattartás szabályozása a gyámhivatal hatáskörébe tartozik, e hatáskörében nem korlátozza az, hogy a szülők között bontóper van folyamatban, és annak során a különélő szülő kapcsolattartása miként rendeződik. A nagyszülői kapcsolattartás iránti kérelem tárgyában döntenie kell, akkor is, hogy ha a szülői kapcsolattartásról a bíróság még nem határozott, vagy esetleg nem is fog, a bírósági döntés ismeretében azonban a nagyszülői kapcsolattartás újra szabályozható, ahhoz igazítható. A szülői és nagyszülői kapcsolattartás kohéziója a később rendezésre kerülő szülői kapcsolattartási rend ismeretében alakítható, összehangolható, tehát ezen ok sem teremti meg a bírói döntés bevárásának szükségességét.

- [27] A jogerős ítéletben a bíróság leszögezte, hogy ameddig a bíróság az apa kapcsolattartási jogát nem rendezi, addig a gyámhivatal a nagyszülői kapcsolattartást szabályozni nem tudja, mivel a törvény számára lehetővé nem teszi. Ezen jogerős ítéletbeli megállapítás jogszabályellenes, maga a bíróság sem tudott „a törvény” megjelölésen túl konkrét jogszabályi előírást felhívni ennek alátámasztásaként. Ilyen rendelkezést ugyanis egyetlen kapcsolattartásra vonatkozó jogszabályi előírás sem tartalmaz.
- [28] Az alperes és a bíróság is megállapította azt, hogy a felperes kapcsolattartás szabályozása iránti kérelme elutasításának oka kizárólag az, hogy ezen szabályozás nem előzheti meg a szülői kapcsolattartási jog bíróság általi rendezését. Tekintve, hogy ezen ok nem állt fenn, és egyéb okot sem az alperes, sem a bíróság megjelölni nem tudott, a felperesi kérelem elutasításának jogszabályi alapja nem volt.
- [29] Hangsúlyozza a Kúria, hogy a Gyer. 31. § (1) bekezdése pontosan rendezi azt, hogy a gyámhivatalnak mely esetekben kell elutasítania a kapcsolattartás rendezésére irányuló kérelmet. Egyértelműen megállapítható volt, hogy sem a gyámhivatal, sem a bíróság e körben nem vizsgálódott, a felperesi kérelem elutasítása kizárólagosan a fent hivatkozott egyetlen - megalapozatlan és jogszabálysértő - okon alapult. Ilyen elutasítási ok azonban - mint ahogy arra a felperes is helyesen hivatkozott felülvizsgálati kérelmében - a jogszabályokban nem szerepel, ezért a keresettel támadott határozatok jogszabálysértőek voltak.
- [30] Megjegyzi a Kúria, hogy az alperes határozatában utalást tett arra, hogy a bíróság ideiglenes intézkedés iránti döntésében azon indokkal mellőzte az apa szülői felügyeleti jogának megszüntetését, hogy az apa kapcsolattartás szabályozására irányuló kérelme elutasításra került. Ezen bírósági ideiglenes döntés a perbeli ügy elbírálása szempontjából irreleváns volt. A Ptk. 4:178. § (4) bekezdés a) pont értelmében kivételesen indokolt esetben azt a szülőt is fel lehet jogosítani kapcsolattartásra, akinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette. Ugyanakkor az apai kérelem bírósági elutasítása a házassági perben nincs kihatással a nagyszülő kapcsolattartási kérelme gyámhivatal általi elbírálására. Téves volt a jogerős ítélet indokolásában foglalt azon álláspont, mely szerint az apai kapcsolattartás szabályozásának hiánya, ami jelen esetben az apai kapcsolattartás érdemi elutasítását jelentette, tartalmi akadályát is képezte a felperesi kérelem érdemi elbírálásának és ezért nem volt megalapozott a felperes Gyer. 31. §-ára alapított kereseti kérelme. Ezen megállapítással kapcsolatosan a Kúria már az előzőekben is kifejtette, hogy az apai kapcsolattartás szabályozásának hiánya azon túl, hogy a kapcsolattartás érdemi elutasítását nem jelentette, semmiféle akadályát nem képezte a felperesi kérelem elbírálásának, különösen nem a Gyer. 31. §-a alapján. Jogszabályi előírás hiányában törvénysértő

az abban meg nem jelölt okra történő hivatkozás.

- [31] Hangsúlyozza a Kúria, hogy a perbeli ügy elbírálására is irányadó volt a Pp. 339/A. §-a, mely szerint a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül. Tekintve, hogy sem a közigazgatási határozatok meghozatalakor, sem a közigazgatási perben az apai kapcsolattartást szabályozó vagy az ilyen irányú kérelmet elutasító döntés nem állt rendelkezésre, így minden ténybeli alapot is nélkülözött a jövőben, „esetlegesen” hozott rendelkezés figyelembe vétele, a kollízió, a végrehajthatatlanság tényként történő feltételezése.
- [32] A gyámhivatali eljárás során felmerült azon hivatkozás, hogy a nagyszülői kapcsolattartás időtartama alatt a lakhelyelhagyási tilalom alatt álló apa a nagyszülői kapcsolattartáson keresztül tudná kapcsolattartási jogát gyakorolni gyermekeivel. E tekintetben hangsúlyozza a Kúria, hogy a nagyszülői kapcsolattartás szabályozása a gyámhivatal feladata. A nagyszülő erre irányuló kérelme esetén a tényállás körütekintő tisztázását követően hozható a gyermekek mindenképp felett álló érdekét alapul vevő, a kapcsolattartást szabályozó vagy az erre irányuló kérelmet elutasító határozat. Amennyiben a gyámhivatal nem a nagyszülői kérelem - jogszabályi okon alapuló - elutasításáról, hanem a kapcsolattartás szabályozásáról dönt, úgy a szabályozás egyik kitétele, feltétele lehet - szükség esetén - ennek megakadályozása, az ilyen tartalmú előírásnak, tilalomnak egy kapcsolattartási rend meghatározásáról szóló határozatban semmiféle akadálya nincs. A kapcsolattartási rend be nem tartása pedig a jogszabályban meghatározott következményeket vonja maga után. Alaptalannak minősíthető tehát az alperesi beavatkozó ezzel kapcsolatos aggálya is.
- [33] Minderre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat megsértette, ezért azt a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a Pp. 339. § (1) bekezdése értelmében a keresettel támadott jogszabálysértő határozatokkal együtt, az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.
- [34] A megismételt eljárás során a gyámhivatalnak a Ket. 50. § (1) bekezdésének megfelelően a tényállást körültekintően, a nagyszülői kérelem érdemi elbírálásához szükséges mértékben tisztáznia szükséges. Fel kell tárnia valamennyi releváns tényt és körülményt. Elsősorban az alperesi beavatkozó és a felperes közötti egyezség előmozdítására kell törekedni, csak ennek hiányában kell a gyámhivatalnak döntést hoznia. E körben mindenképp a Gyer. 29/A. § (5) bekezdésében foglaltakra kell figyelemmel lennie, és széles körű bizonyítást lefolytatnia. Vizsgálnia kell, hogy a Gyer. 31. § (1) bekezdésében meghatározott kérelem elutasítási okok valamelyike fennáll-e és csakis az elutasítási ok hiányának bizonyítottsága esetén lehet a kapcsolattartás szabályozásáról dönteni. A nagyszülői kapcsolattartási kérelem érdemi vizsgálata a felülvizsgált határozatban és bírósági ítéletben megjelölt okból nem mellőzhető. Ennek során a már megjelölt Ptk. és Gyer.-beli rendelkezések alapulvételével kell eljárni, és a döntést részletes, bizonyítékokkal és jogszabályi hivatkozásokkal alátámasztott indokolással kell ellátni, a Ket. 72. § (1) bekezdésének megfelelően.
- [35] Megjegyzi a Kúria, hogy a nagyszülői kapcsolattartás tárgyában a Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria részéről kialakult töretlen gyakorlat szerint a nagyszülők önállóan jogosultak kapcsolattartásra akkor is, hogy ha az apának (aki a gyermekük) is szabályozva van az (Kfv.39.058/2011/8.). Abban is állást foglalt már a legfőbb bírói fórum, hogy a már szabályozott szülői kapcsolattartás és a nagyszülői kapcsolattartás egybeesése esetén mi a követendő eljárás, és ezen egybeesés önmagában elutasítási okot nem képez (Kfv.37.501/2008/6.). A perbeli ügyhöz hasonlóan értékelhető az az eset is, amikor a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság arról döntött a K.27.106/2014/16. számú jogerős ítéletében, hogy (kiesett, elhunyt) szülő helyett a nagyszülőket még több kapcsolattartási idő illeti meg. A Budapest Környéki Közigazgatási és

Munkaügyi Bíróság K.26.243/2013. számú ítélete szülői kapcsolattartás bíróság általi szabályozása esetén ítélte jogszerűnek - részletes bizonyítási eljárás lefolytatását követően - a nagyszülők kapcsolattartási kérelmének gyámhivatal által történő elutasítását.

- [36] Mindezekből kitűnően a szülői és nagyszülői kapcsolattartás szabályozása között nincs összefüggés, különösen sorrendiség nincs, mindkettő szabályozottsága esetén azonban összehangolásuk szükséges. Az is kiemelés érdemel, hogy amennyiben a nagyszülők a kapcsolattartási jogukkal visszaélnék, az arra vonatkozó szabályokat, a gyámhatósági előírásokat nem tartják be, úgy - ahogy arra a Kúria fentebb már utalt - a gyámhivatal kapcsolattartási jogukat korlátozhatja, szüneteltetheti vagy meg is vonhatja [Gyer. 31. § (2)-(5) bekezdés].

Záró rész

- [37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (2) bekezdésének megfelelően tárgyaláson bírálta el.
- [38] Az elsőfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi perköltség megfizetésére az alperes és az alperesi beavatkozó a Pp. 270. § (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés és 83. § (1) bekezdés értelmében köteles.
- [39] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illeték a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és (4) bekezdése értelmében az állam viseli.

Budapest, 2018. november 27.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó s.k. előadó bíró,
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. bíró